

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 13292-2026

Medewerker	:	Marije Woertman
Team	:	Ruimte en Samenleving
Datum	:	Juni 2026
Portefeuillehouder	:	Herman Engberink

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Evaluatie Olst-Wijhe 2025 (13296-2026)</p> <p>☒ Voorstel zonnebrandpalen 2026/offerte 2026/522 (13296-2026)</p> <p>☒ Datarapport Olst-Wijhe (13296-2026)</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ Team Bedrijfsvoering</p> <p style="padding-left: 20px;">☒ financiële afstemming over dekking</p> <p>☒ Ruimtelijke ontwikkeling, afstemming over locatiecriteria en ruimtelijke uitvoerbaarheid.</p>
<p>☒ Openbaar</p> <p>☐ Vertrouwelijk</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Zonnebrandpalen 2026</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennis te nemen van de plaatsing van zes zonnebrandpalen op locaties in de gemeente Olst-Wijhe voor het seizoen juni - oktober 2026.
2. De afweging over voortzetting van de zonnebrandpalen na 2026 te betrekken bij de actualisatie van het lokaal gezondheidsbeleid.
3. De uitvoering van de plaatsing en het beheer ambtelijk te organiseren onder regie van team Ruimte en Samenleving, met afstemming met de relevante interne disciplines over uitvoering en locatiekeuze.
4. De gemeenteraad over de beleidsmatige borging en uitvoering van de zonnebrandpalen te informeren via de gebruikelijke informatiekkanalen.

SAMENVATTING

In 2025 zijn vier zonnebrandpalen geplaatst naar aanleiding van een door de raad aangenomen motie over huidkankerpreventie. De uitvoering verliep bestuurlijk onrustig als gevolg van vertraging in de plaatsing, discussie over locaties en onvoldoende communicatie. De plaatsing van de zonnebrandpalen is voortgezet voor seizoen juni – oktober op dezelfde locaties. Met dit collegevoorstel wordt het college geïnformeerd over de evaluatie van de plaatsing van de zonnebrandpalen in 2025, de plaatsing van de zonnebrandpalen in 2026 en de mogelijke borging voor 2027 en verder.

Uit de evaluatie over 2025 blijkt dat met het aantal van 6.096 smeerbeurten de zonnebrandpalen veelvuldig zijn gebruikt. Dit is een vergelijkbaar aantal smeerbeurten in vergelijking met gemeenten van een zelfde omvang. Voor 2026 is gekozen voor de plaatsing op dezelfde locaties. Uit de evaluatie blijkt dat betrokken partijen positief staan tegenover de zonnebrandpalen. Door middel van een co-financiering met Zilveren kruis is 1 extra zonnebrandpaal geplaatst bij het zwembad en wordt 1 kleinere dispenser geplaatst op een locatie waar veel gezinnen samenkomen, zoals de kinderboerderij.

Op basis van de evaluatie van 2025 en 2026 wordt bepaald of de plaatsing van de zonnebrandpalen wordt voortgezet in 2027 e.v. De structurele afweging wordt betrekken bij de actualisatie van het lokaal gezondheidsbeleid. De uitvoering van de plaatsing en het beheer ambtelijk is georganiseerd onder regie van team Ruimte en Samenleving, met afstemming met de relevante interne disciplines over uitvoering en locatiekeuze.

AANLEIDING

In 2025 is uitvoering gegeven aan een raadsmotie om vier zonnebrandpalen te plaatsen ter ondersteuning van huidkankerpreventie. In 2026 is de plaatsing van de zonnebrandpalen voortgezet op dezelfde locaties.

BEOOGD RESULTAAT

Met dit voorstel wordt beoogd:

- uitvoering te geven aan de plaatsing van de zonnebrandpalen voor het seizoen juni-oktober 2026;
- de inzet van zonnebrandpalen te positioneren als preventieve gezondheidsmaatregel binnen het gemeentelijk gezondheidsbeleid.
- de afweging van het plaatsen van de zonnebrandpalen te betrekken bij de actualisatie van het gezondheidsbeleid op basis van de evaluaties van 2025 en 2026.

KADER

- Sociale Toekomstvisie Olst-Wijhe 2024-2034.
- Uitvoeringsprogramma Sociale Toekomstvisie 2025-2026, thema 4 Vitaal Leven, IM 13: Stimuleren gezonde leefstijl.
- Gemeentewet, artikel 160, eerste lid, onder b.

ARGUMENTEN VOOR

1.1 De plaatsing van de zonnebrandpalen in 2026 is een logische en beheersbare vervolgstap

Met de reeds geplaatste zonnebrandpalen voor het seizoen juni-oktober 2026 is voortgebouwd op de in 2025 ingezette lijn, zonder de omvang van de maatregel groter te maken dan nodig is. Uit de evaluatie over 2025 blijkt bovendien dat de zonnebrandpalen daadwerkelijk zijn gebruikt; in totaal zijn 6.096 smeerbeurten geregistreerd. Dat laat zien dat sprake is van een zichtbare en concrete preventieve maatregel met aantoonbaar bereik.

1.2 Zonbescherming als preventiethema past primair binnen het gemeentelijk gezondheidsbeleid

Zonnebrandpalen zijn in de eerste plaats een preventieve gezondheidsmaatregel. Zij dragen bij aan het stimuleren van beschermend gedrag tegen uv-straling en daarmee aan het voorkomen van huidkanker. Dit sluit aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheid vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg), waarin is vastgelegd dat gemeenten gezondheidsbescherming en preventie bevorderen. Bovendien wordt in de nieuwe landelijke preventiestrategie expliciet aandacht gevraagd voor zonbescherming. Ook past dit binnen de bredere gemeentelijke taak om met de koppeling lokaal gezondheidsbeleid en de Omgevingswet een gezonde leefomgeving en gezonde leefstijl te stimuleren. Op basis hiervan past de plaatsing van de zonnebrandpalen inhoudelijk beter bij het gemeentelijk gezondheidsbeleid dan bij klimaatadaptatie of het hitteplan.

1.3 De structurele afweging vanaf 2027 hoort thuis bij de actualisatie van het lokaal gezondheidsbeleid

Voor de jaren na 2026 is het logisch om eerst ervaring op te doen met de uitvoering, het gebruik, de locatiekeuze en de beheerlast. De vraag of voortzetting vanaf 2027 wenselijk en financieel haalbaar is, kan daarom het best worden betrokken bij de actualisatie van het lokaal gezondheidsbeleid. Daarmee wordt de afweging gemaakt op een moment waarop zowel beleidsmatig als financieel een zorgvuldige integrale beoordeling mogelijk is.

1.4 Objectieve locatiecriteria maken de locatiekeuze transparanter en bestuurlijk beter verdedigbaar

In 2025 was de locatiekeuze een belangrijk aandachtspunt. Door voor 2026 duidelijke criteria vast te stellen, wordt de afweging transparanter en beter onderbouwd. De criteria geven richting en maken inzichtelijk welke factoren meewegen, zoals bereik, zichtbaarheid en veiligheid. De uiteindelijke beoordeling vindt plaats op basis van data, praktijksignalen en een integrale ambtelijke afweging. Evaluaties bevestigen het belang van deze factoren voor gebruik, draagvlak en uitvoerbaarheid.

1.5 Een heldere interne rolverdeling verkleint het risico op vertraging en bestuurlijke ruis

Een belangrijke les uit 2025 is dat onduidelijkheid over verantwoordelijkheden direct gevolgen heeft voor planning, communicatie en bestuurlijke beeldvorming. Door de beleidsmatige regie te beleggen bij team Ruimte en Samenleving en de uitvoering intern duidelijk te organiseren, ontstaat een heldere taakverdeling. Daarmee wordt voorkomen dat het dossier tussen verschillende teams of beleidsterreinen in raakt en neemt de uitvoerbaarheid toe.

1.6 Dekking is reeds voorzien in bestaande budgetten

De voorgestelde inzet voor 2026 betreft het basispakket voor vier zonnebrandpalen ter hoogte van

€ 10.060 exclusief btw. Gelet op de beperkte omvang van de maatregel, het preventieve karakter en het aantoonbare gebruik in 2025, zijn deze kosten voor 2026 reeds incidenteel gedekt vanuit bestaande budgetten Volksgezondheid / GALA. Daarmee is de plaatsing en de uitvoering voor 2026 gefinancierd, zonder vooruit te lopen op een structurele financiële keuze voor de jaren daarna.

1.7 Actieve informatievoorziening aan de gemeenteraad draagt bij aan transparantie en bestuurlijke rust
De zonnebrandpalen zijn voortgekomen uit een door de raad aangenomen motie. Juist daarom is het van belang de gemeenteraad op passende wijze te informeren over de beleidsmatige borging, de uitvoering en de gemaakte keuzes. Door de raad via de gebruikelijke informatiekanaalen mee te nemen, wordt bijgedragen aan transparantie, bestuurlijke zorgvuldigheid en het voorkomen van nieuwe misverstanden over doel, uitvoering en afwegingen.

ARGUMENT TEGEN

Koppeling aan het hitteplan of aan klimaatadaptatie zou op het eerste gezicht logisch kunnen lijken, omdat zonnebrandpalen in de openbare ruimte worden geplaatst en raken aan het thema zonblootstelling. Deze route is inhoudelijk minder passend en vergroot het risico op versnipperd eigenaarschap. Daardoor neemt juist de kans op vertraging, onduidelijkheid en bestuurlijke ruis toe. Om die reden wordt deze route niet voorgesteld als primaire beleidsmatige inbedding.

RISICO'S

Het grootste risico is niet financieel van aard, maar bestuurlijk en uitvoeringsgericht. Wanneer geen heldere keuze wordt gemaakt over de beleidsmatige positionering, rolverdeling en planning, bestaat het risico dat de uitvoering opnieuw te laat plaatsvindt of dat opnieuw discussie ontstaat over locaties en verantwoordelijkheden. Daarbij geldt dat de locatieafweging niet volledig op harde kwantitatieve gegevens kan worden gebaseerd, maar deels ook vraagt om professionele beoordeling en signalen uit de praktijk. Dit vraagt om een zorgvuldige en uitlegbare onderbouwing van de uiteindelijke keuze. Dit kan leiden tot hernieuwde politieke vragen en reputatieschade. In vergelijking daarmee zijn de financiële risico's voor 2026 relatief beperkt, omdat dekking is voorzien binnen bestaande budgetten Volksgezondheid / GALA. Het dossier is beperkt in financiële omvang, maar bestuurlijk en communicatief gevoelig.

Een tweede aandachtspunt is dat voor de jaren na 2027 nog geen structurele financiële keuze voorligt. Daarom is het van belang de uitvoering in 2026 te evalueren en de afweging over eventuele voortzetting te betrekken bij de actualisatie van het lokaal gezondheidsbeleid.

FINANCIËN

De kosten van het basispakket bedragen € 10.060 exclusief btw. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- € 7.500 voor de inzet van vier zonnebrandpalen, inclusief softwareplatform, installatie, transport, 7.500 smeerbeurten per maand en supportservice;
- € 1.560 voor beheer, waaronder bijvullen en schoonhouden;
- € 1.000 voor personalisatie van de voeten.

De voorgestelde uitgave voor 2026 betreft een tijdelijke uitvoeringslast voor het seizoen 2026. Dekking is voorzien binnen bestaande budgetten Volksgezondheid / GALA. Voor de jaren na 2026 ligt met dit voorstel geen structurele financiële beslissing voor. De vraag of voortzetting vanaf 2027 wenselijk en financieel haalbaar is, wordt bezien op basis van de evaluatie van de uitvoering in 2026 en betrokken bij de actualisatie van het lokaal gezondheidsbeleid.

DUURZAAMHEID

Dit voorstel heeft geen directe relatie met duurzaamheid in de zin van energie, circulariteit of klimaat. Wel draagt het indirect bij aan een gezonde leefomgeving en aan preventie in de openbare ruimte.

PARTICIPATIE

Niet van toepassing.

COMMUNICATIE

Communicatie vindt plaats via de gebruikelijke (gemeentelijke) kanalen.

PLANNING EN UITVOERING

Na vaststelling van dit voorstel wordt de uitvoering als volgt ingericht:

- september 2026: een korte evaluatie ten behoeve van het volgende seizoen en de verdere beleidsmatige en financiële afweging.

Bij de uitvoering in 2027 kan, voor zover passend binnen capaciteit en middelen, tevens worden gezien of samenwerking met scholen, sportverenigingen of andere lokale partners bijdraagt aan het bereik en de preventieve werking. De evaluatie over 2026 wordt daarnaast benut om te beoordelen of de gekozen locaties in de praktijk voldoende passend en effectief zijn, en of bijstelling in volgende jaren wenselijk is.